REEKS TOP 50 28

Tekenaar:
Francis Vallès
Frankrijk, °1959

Scenarist:
Jean Van Hamme
België, °1939

Eerste album:
1992

Uitgeverij:
Glénat

DE MEESTERS VAN DE GERST

Een toost op een biergeslacht

Zich afspelend over anderhalve eeuw vertelt De Meesters van de Gerst over een dynastie van bierbrouwers van vader op zoon, moeder op dochter, met gearrangeerde verbonden, concurrentiegeschillen, ordinair verraad, moord en doodslag. Dit alles in de zuiverste traditie van populaire, literaire familiesaga's.

Jean Van Hamme weet hoe hij een verhaal moet vertellen. Overlopend van verbeelding wisselt hij schijnbaar moeiteloos stijlen en genres af. Na het heroïc fantasy-epos met lichte sf-toets Thorgal, de zoektocht naar een identiteit in de politiek geladen actiereeks XIII en de financiële thriller Largo Winch legde hij zich vanaf 1992 toe op het verhaal over een brouwersfamilie in de Ardennen.

Een saga over de generaties heen

Het onderwerp leek zich in eerste instantie weinig te richten op lezers die avontuur en escapisme verwachten. Nochtans tekende Van Hamme met De Meesters van de Gerst voor een adembenemende saga. De scenarist nam hiervoor tekenaar Francis Vallès onder de vleugels wiens grote dag eindelijk was aangebroken, hij mocht door de grote poort dankzij de nieuwe serie. Samen lieten ze ons met meerdere generaties van een familie kennismaken, van 1854 tot 1997.

Door het leven te volgen van verschillende telgen van de Steenfort-

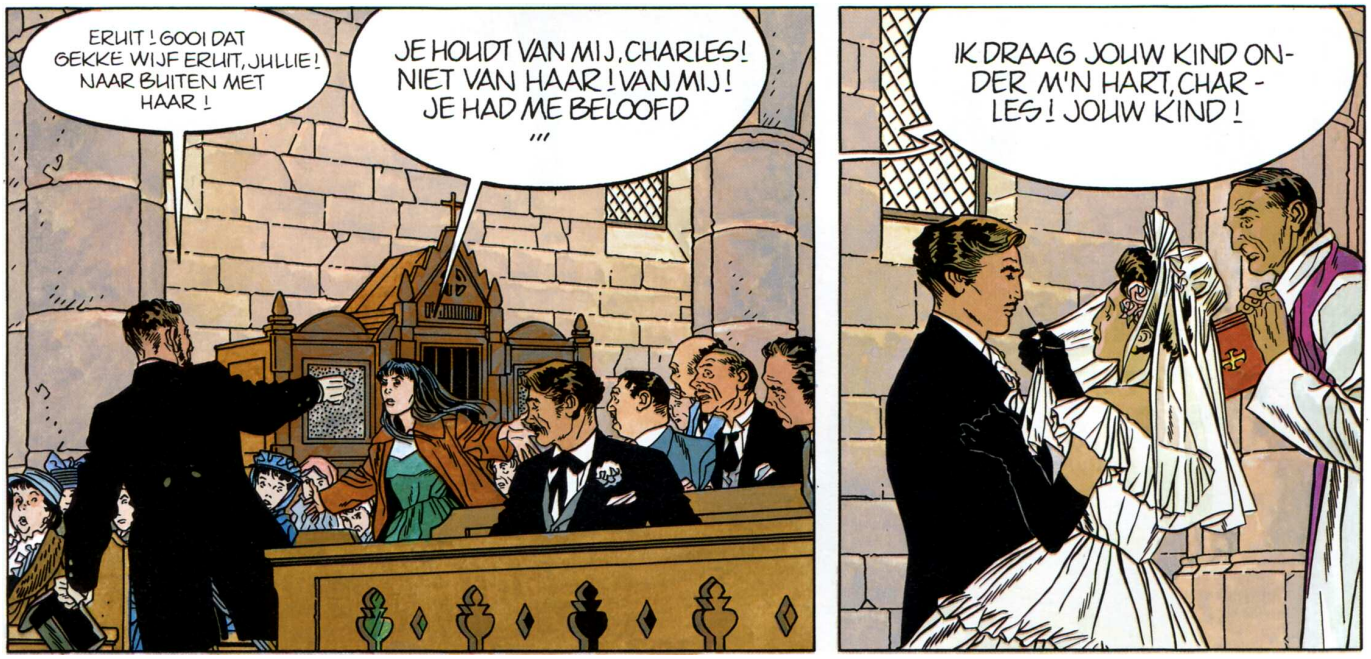

Het ongeluk van de Steenforts begint bij het gearrangeerde huwelijk van Charles Steenfort en Elise De Ruiter, de dochter van een rijke brouwer, terwijl Charles' ware vriendin zijn kind draagt. (uit De Meesters van de Gerst 1: Charles, 1854)

clan focust de reeks op sleuteljaren voor elk van de zeven albums. Uiteindelijk geeft het een idee over hoe het familiefresco zich verhoudt tot het moderne heden. In elk van de albums herinnert Van Hamme ons op de eerste pagina aan grote historische feiten van economische, politieke, industriële, culturele, technologische en sociologische aard uit dat gekozen jaar. Dat voorwoordje lijkt niets te maken te hebben met het kleinere familieverhaal in de stripreeks, maar dat verhaal maakt nochtans duidelijk hoe het zich aanschurkt tegen en nestelt in de feiten van de wereldgeschiedenis.

Alles begint in Dorp, een landelijk dorpje in de Ardennen waar Van Hamme zijn personages neerzet en waar ze zwaar moeten boeten voor de daden en keuzes van hun voorouders. Als gevolg van het snelle succes van de familie Steenfort, een soort alter ego van de Ewings uit de befaamde Amerikaanse tv-reeks Dallas, is de lezer er getuige van hoe familievetes en haat over de generaties heen slachtoffers maakt door in het verleden gemaakte keuzes.

Een familievloek

Zoals de titels met voornamen en jaartallen van elk album aangeven, volgen de afleveringen het pad van uiteenlopende personages, man of vrouw, jong of oud. Gaande van Charles, de stichter van de dynastie, tot Noël, het familielid dat het minst is geïnteresseerd in de familie. Het oorspronkelijke verraad van Charles Steenfort, die zijn zwangere geliefde Adrienne in de steek liet om een rijke erfgename te huwen, vormt een eerste climax. Dat hij ondertussen ook nog eens zijn partner Franz Texel verraadt zorgt ervoor dat diens nazaten nog een eitje te pellen hebben met de Steenforts. Op eenzelfde manier bekleedt de mooie en giftige Margrit Steenfort-Feldhof een dominante plaats in het verhaal. Want is zij niet een van de grootste slachtoffers van de vloek die de brouwersfamilie treft?

Met een ijzeren regelmaat, die het publiek wel kon bekoren, verscheen jaarlijks een album bij uitgeverij Glénat in de collectie Grafica, van 1992 tot 1997.

Van strip naar tv

Vlamingen en bier gaan goed samen. Ook in Vlaanderen kende de reeks snel zijn succes. In die mate dat de eerste albums weldra uitgeput

Om het bierbrouwerswereldje nog geloofwaardiger te maken, sluit elk album af met getekende affiches om het biermerk Steenfort te promoten. In het speciale album De Steenforts zijn alle afbeeldingen verzameld.

Er is zelfs gedacht aan fake aandelen om de brouwerij alle economisch potentiële bestaansrecht te geven. Onderstaand aandeel is zogezegd gedrukt in 1934 en is ondertekend door Steenfort en drie andere "administrateurs" die ons welbekend zijn: Francis Vallès, Jean Van Hamme en inkleurster van De Meesters van de Gerst Marie-Paule Alluard.

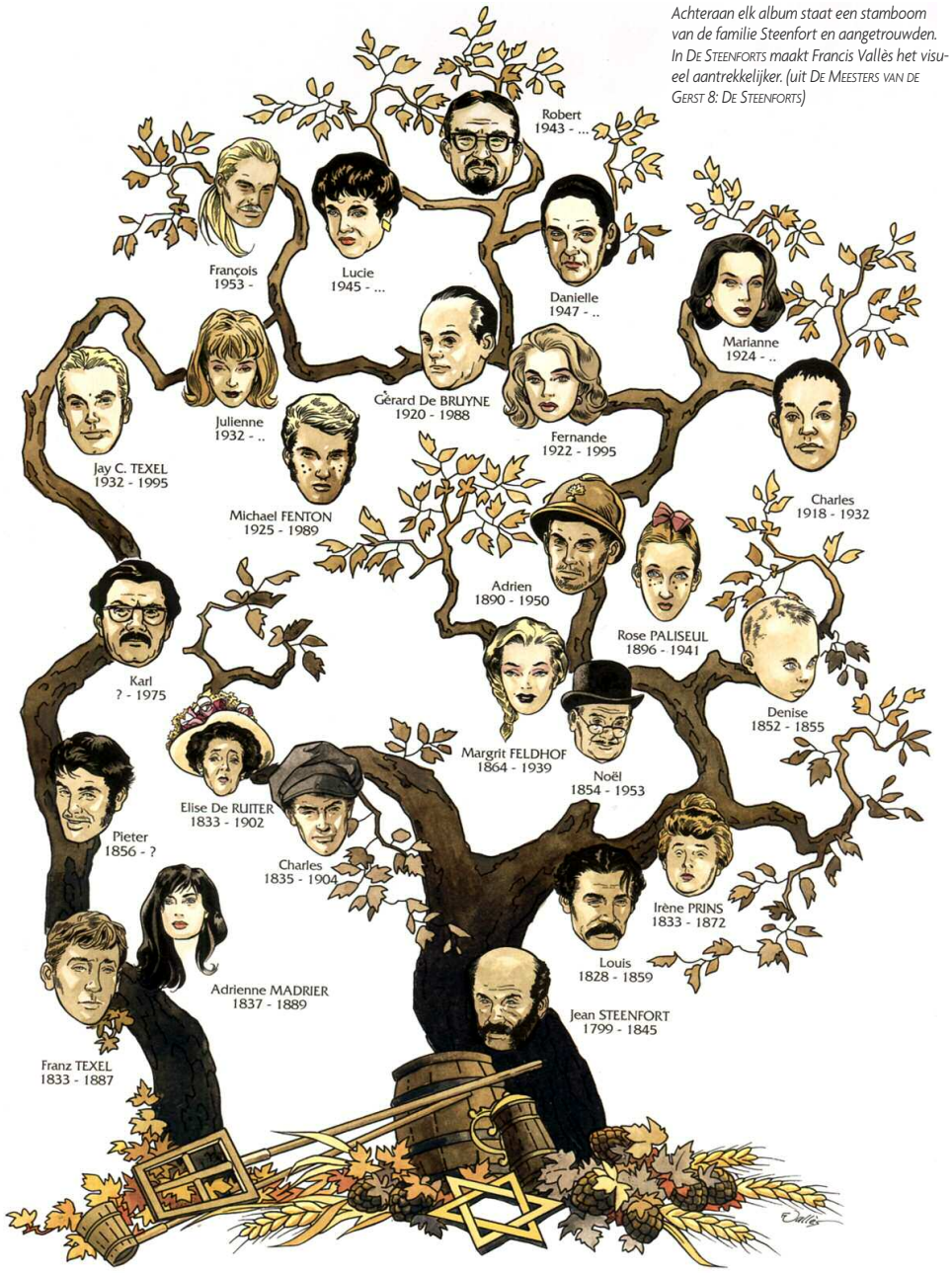

Achteraan elk album staat een stamboom van de familie Steenfort en aangetrouwden. In De Steenforts maakt Francis Vallès het visueel aantrekkelijker. (uit De Meesters van de Gerst 8: De Steenforts)

raakten. Gelukkig liep de reeks minder in Nederland waardoor retourzendingen alsnog hun weg vonden naar potentiële Vlaamse lezers die aanvankelijk naast het net visten.

In Frankrijk en Wallonië nam de stripreeks pas goed een vlucht dankzij de adaptatie als televisiereeks. In 1996 regisseerde Jean-Daniel Verhaeghe een eerste reeks van drie afleveringen met de titel Les Steenforts, Maîtres de l'Orge. Daar het een Frans-Belgische coproductie betrof kwam er ook geld van de Vlaamse openbare omroep, in casu Canvas. Daarom vinden we in de cast acteurs als Michael Pas (Franz Texel), Lucas Van den Eynde (Peter Texel) en Johan Leysen (Servais Laurembert). Hoofdrollen waren weggelegd voor Jean-Claude Drouot (Charles Steenfort), Florence Pernel (Margrot Steenfort-Feldhof), Christopher Thompson (Adrien Steenfort) en Laure Duthileul (Elise Steenfort-Chevalier).

Na het succes van de eerste reeks volgden in 1999 opnieuw drie afleveringen onder de titel Le Destin des Steenfort. Hiervoor namen Bernard Le Coq (Adrien Steenfort), Isabel Otero (Régine Texel), Nicole Courcel (Margrit Steenfort), Nicolas Vaude (Leopold Garcin) de hoofdrollen op, bijgestaan door onder andere Vic De Wachter (Vierkant) en Herbert Flack

Een bescheiden bierbrouwer als oorsprong van een biergeslacht vormt de basis voor een internationaal imperium. Met Jean Van Hammes zakelijke achtergrond komen economische facetten ruim aan bod. (uit De Meesters van de Gerst 6: Jay, 1973)

Seks, bedrog, verraad: alle mogelijke passies doorkruisen de afleveringen. (uit De Meesters van de Gerst 2: Margrit, 1886)

(kolonel Von Biesfeld) in nevenrollen. Jean Van Hamme en zijn echtgenote deden trouwens mee als figuranten.

Nochtans was De Meesters van de Gerst aanvankelijk bedoeld als tv-reeks... vóór het een stripreeks werd. Het verhaal over de Steenforts schreef Van Hamme in het begin van de jaren 1980 namelijk als tv-reeks voor een project dat was besteld door het Franse TF1 en het Waalse RTBF. Pas na de stripreeks kwam het dus tot een tv-reeks voor het Franse A2, RTBF en Canvas.

DE LAATSTE GEHEIMEN

Eind 1999, altijd een goede periode om extra's uit te brengen, bovendien op hetzelfde moment als de uitzendingen van de tweede tv-reeks, gaf Glénat alle zeven delen in het Frans uit in twee verzamelboxen. In de tweede box zat een extra album dat in het Nederlands los op de markt kwam. Dat album buiten reeks, simpelweg De Steenforts genoemd, heeft een gouden cover. Het concept bestaat uit een onderzoek van beroepsscenarist Jean-Francis V — bijgenaamd Jef — (een samentrekking van de voornamen van de auteurs) die op vraag van François Fenton, de laatste nazaat van het brouwersgeslacht, het scenario van een tv-reeks over zijn familie voorbereidt. Zijn teksten zijn afgewisseld met losse stripscènes die alle voorgaande albums extra opluisteren met extra feiten, epilogen en antwoorden op vragen als: Hoe was de kindertijd van Charles Steenfort? Wat is het verleden van Margrit Feldhof? Hoe doorstond de half Franse, half Duitse Adrien de Tweede Wereldloorlog? Deze en andere geheimen werden onthuld. En het album verkocht als zoete broodjes! Het was lange tijd onvindbaar aan normale prijzen tot Glénat in juni 2012 gevolg gaf aan de vele verzuchtingen om een herdruk. Ook het uitverochte deel 1 werd toen herdrukt.

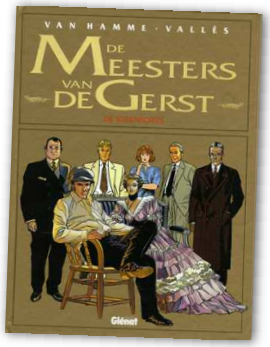

Het gouden album zette een definitief punt achter De Meesters van de Gerst, maar niet achter de samenwerking tussen Vallès en Van Hamme. Na twee uitstapjes die helemaal geen succes haalden (de maffiareeks Tosca en de complexe thriller Spervuur, allebei geschreven door Stephen Desberg) kruiste het pad van tekenaar Vallès opnieuw dat van Van Hamme. De scenarist schreef ondertussen een tv-reeks die een stripbewerking verdiende. Als tv-reeks scoorde Rani evenwel niet naar behoren, als nog lopende stripreeks doet het dat vooralsnog wel. Alcante bewerkt hiervoor de originele tv-scripts van Van Hamme voor Vallès. Een verhaal dat opnieuw over familie en verraad gaat.

Jean Van Hamme bewerkte de stripreeks De Meesters van de Gerst tot een televisiereeks. De Steenforts was een Frans-Belgische coproductie van Canvas, RTBF en FR2 waarvan twee maal drie afleveringen van elk anderhalf uur werden gemaakt in 1996 en 1999. De Vlaamse acteurs Michael Pas (in de rol van Franz Texel), Lucas Van den Eynde, Johan Leysen en Vic De Wachter namen deel aan de productie. Herbert Flack deed ook mee. Hij vertolkte de Duitse generaal Von Bissfeld en hield een litteken over aan een scène waarin hij in een waterput viel. De Steenforts mag een groot succes genoemd worden. In Frankrijk haalde het een verpletterend marktaandeel van 35%. Jean Van Hammes naam werd hierdoor bekender bij een groter publiek en met de royalties kocht hij naar eigen zeggen een klein landgoed in Zuid-Frankrijk met bijhorend zwembad. Tegelijk met de twee tv-seizoenen publiceerde hij in 1996 en 1999 een Franstalige romanversie van de stripreeks.

TOPNOTERINGEN DE STRIPSPECIAALZAAK

1: Charles, 1854

Nr. 36 BelgenTop 100

Nr. 40 De Grenzeloze Top 500 (Nr. 78 in 2012)

2: Margrit, 1886

Nr. 92 BelgenTop 100

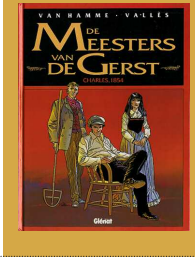

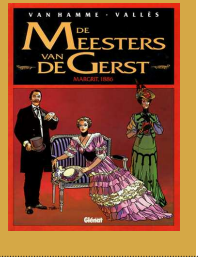

ALS JE HIERVAN HOUDT, LEES DAN OOK...

DIAMANTEN: Familiesaga over de internationale diamanthandel in de afgelopen eeuw en de familiale geschiedenis van Charles Van Berg • **FLOR DE LUNA**: Nog zo'n familiesaga, nu over sigaren. De reeks speelt zich voornamelijk op Cuba af • **CHÂTEAUX BORDEAUX**: Jonge vrouw wil het geërfde wijndomein van haar vader voortzetten na diens dood. Familiesaga! Over wijn!